

זכירת יציאת מצרים ותפלה לעתיד

1. ברכות יב:

מתני' מזכירין יציאת מצרים בלילות אמר רבי אלעזר בן עזריא... ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא שנא' "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך", "ימי חיך" הימים "כל" ימי חיך, הלילות. וחכ"א "ימי חיך", העוה"ז "כל", להביא לימות המשיח.

גמ' תניא אמר להם בן זומא לחכמים וכי מזכירין יציאת מצרים לימות המשיח והלא כבר נאמר "הנה ימים באים נאם ה' ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים, כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את זרע בית ישראל מארץ צפונה ומכל הארצות אשר הדחתים שם"!?!

אמרו לו: לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה, אלא שתהא שעבוד מלכיות עיקר ויציאת מצרים טפל לו.

2. רשב"א חידושי אגדות ברכות שם

דע שאין הכוונה בקריאת שמע רק כדי שנזכור בפה הנסים שעשה לנו השם יתברך שהוציאנו ממצרים אחר היותנו עבדים פרוכים דלי כח ותחת סבלות מלך רב ועם קשה. ועם הזכירה נקבע שהוא המשגיח והיכול שלא ימנענו מונע בשום צד. ועוד שנתחזק בנפשותינו מדת הבטחון חוזק רב...

ואחר היות התכלית בזכירת הפה ביציאת מצרים מהטענה הזאת הנה גם התכלית ההוא שמור בהזכירנו קיבוץ עם ממושך וממורט בעמים נוראים מארצות הרחוקות מצפון ומים ותהיה הכוונה ההיא יותר חזקה בהיות ההזכרה באותות ובנסים יותר חזקים ואם נאמר כך אין מצות מתבטלות כלל.

3. צל"ח ברכות שם

והנה לפי פירושו של הברטנורה דהאי ולא זכיתי דקאמר ר' אלעזר בן עזריה הוא לשון ניצוח שלא היה יכול לנצח את החכמים עד שדרשה בן זומא א"כ מכלל דפליגי חכמים וס"ל שאין מזכירין יציאת מצרים בלילות.

אבל רבינו הגדול בפ"י המשנה פירשו לשון זכות שלא זכה לדעת הרמז שנרמז בכתוב חיוב זכרון זה בלילות. וא"כ איכא למימר שבגוף הדין אין בו שום פלוגתא ורישא דמשנתנו מזכירין יציאת מצרים בלילות הוא מאמר מוחלט ואין בו פלוגתא.

4. ברכות כו:

איתמר רבי יוסי ברבי חנינא אמר תפלות אבות תקנום. רבי יהושע בן לוי אמר תפלות כנגד תמידין תקנום.

5. סוכה נג.

אמר ר' יהושע בן חנניה כשהיינו שמחים שמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו! כיצד? שעה ראשונה תמיד של שחר, משם לתפלה, משם לקרבן מוסף, משם לתפלת המוספין, משם לבית המדרש, משם לאכילה ושתייה, משם לתפלת המנחה, משם לתמיד של בין הערבים, מכאן ואילך לשמחת בית השואבה.

6. ברכי יוסף סי' מז במחזיק ברכה

והרי שלא נתקנו התפלות במקום התמידין. ובחון לשון הזהב שאמרו תפלות כנגד תמידין תקנום ולא אמרו במקום תמידין תקנום. שהרי גם בבית שני בתחילתו היו מתפללין י"ח דעזרא ובית דינו תקנום אלא שתקנו אמירתן כנגד תמידין.

7. אור התורה במדבר כה, א

שלכן עיקר תקון התפילה היה אחר חורבן בהמ"ק... גם כפשוטו י"ל כי תפלות במקום תמידין תקנום, וא"כ כשהי' קרבין התמידין ממש לכן לא היו צריכים כ"כ לתפלה..

8. ויקרא רבה צו ט, ז

ר' פנחס ור' לוי ור' יוחנן בשם ר' מנחם דגליא, לעתיד לבא כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינו בטל, כל התפלות בטלות ההודאה אינה בטלה.

9. עץ יוסף שם

כל התפילות בטילות. שלא יצטרכו להתפלל ח"ו על איזה צרה או חולי. ואין בזה ח"ו ביטול מצוה מהתורה כמו מצות מעקה למי שאין לו בית.

10. ספר בית אלקים שער היסודות פ' סא

דקצת הברכות של חול ותפלות המועדים והמוספין צריך לומר כי יהי' שינוי בנוסח שלהם בזמן הגואל והתחייה כמו ושבור עול הגוים נאמר ונודה לך על ששברת עול הגוים וכו' ואתה מוליכנו קוממיות לארצנו וכו' ובברכת תקע בשופר גדול נאמר נודה לך ה"א על שתקעת בשופר גדול להרותנו ונשאת נס וכו'.